

Engin AKÇAY

Anadolu Ufuklarında Bir Cumhurbaşkanlığı Forsu

Cumhurbaşkanlığı Forsu'nun Anadolu'yla selamlaşması, kuşkusuz yerelde özel bir heyecan ve nevi şahsına münhasır bir hareketlilik anlamına gelmektedir. Gerçi Anadolu, Cumhurbaşkanlığı Forsu'na, Türkiye'nin ilk Cumhurbaşkanı Atatürk'ün görev süresince (1923-1938) gerçekleştirdiği "yurt gezileri"nden aşınadır. Müteakiben Cumhurbaşkanı olarak görev yapan İsmet İnönü (1938-1950), Celal Bayar (1950-1960), Cemal Gürsel (1960-1966), Cevdet Sunay (1966-1973), Fahri Korutürk (1973-1980), Kenan Evren (1982-1989), Turgut Özal (1989-1993), Süleyman Demirel (1993-2000) ve A. Necdet Sezer (2000-2007) dönemlerinde de benzer ziyaretler, bu coşkunun il düzeyinde müteaddit defalar tazelenmesini sağlamıştır.

Cumhurbaşkanları değişmekte ancak hoşamedî klasiği mutena karakteristiğini korumaktadır. 11. Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'ün yurt içi ziyaret programı da bu kendine özgü çizgileri ve protokol geleneğimizin vakur izlerini yansıtmaktadır. Bu makalede, Cumhurbaşkanı Gül tarafından sürdürülegelen il ziyaretlerinin sosyo-kültürel hatları vemülki idare nezdindeki izdüşümleri irdelenmektedir.

* Atatürk'ün 1922 de İzmir'e girerken otomobiline çekili Flama (Anıtkabir Müzesi'nde bulunmaktadır.)

1. Ziyaret Programlarının Karakteristiği ve Toplumsal Yansımalar

Abdullah GÜL'ün, Cumhurbaşkanı seçilmesini müteakiben 11-14 Eylül 2007 tarihlerinde Van, Hakkâri, Siirt, Şırnak ve Diyarbakır ziyaretleriyle başlayan programlar silsilesi, 1 Nisan 2011 itibarıyla gerçekleşen Tokat ziyaretiyle, 51'inci ile ulaşmıştır. Bu kapsamda henüz ziyaret edilmeyen iller şunlardır: Adıyaman, Afyon, Ağrı, Aksaray, Ardahan, Artvin, Bartın, Bingöl, Bolu, Çanakkale, Çankırı, Düzce, Erzincan, Giresun,

Gümüşhane, Iğdır, Kastamonu, Kırklareli, Kocaeli, Kütahya, Muğla, Muş, Niğde, Ordu, Rize, Şanlıurfa, Tekirdağ, Uşak, Yalova ve Zonguldak.

İl ziyaretlerinin genel itibarıyla bir olumsuzluk üzerine programlanmadığı dikkat çekmektedir. Sözelimi ziyaretin sebebi çoğu kez ne deprem ve sel gibi bir doğal felakettir; ne de kaos, çatışma ve benzeri toplumsal olaylar bir ile yönelim gerekçesi olarak planlanmaktadır. Aksine, bir üniversitenin akademik yıl başlangıcı, bir kutlama progra-

* Cumhurbaşkanı Gül tarafından ziyaret edilen iller, yeşille gösterilmiştir.

● Ziyaret Edilen İller

mı, gelenekselleşen festivaller, bir açılış ya da temel atma merasimi gibi pozitif aktiviteler daha ziyade tercih sebebi olmaktadır. Bununla birlikte hiçbir özel gerekçenin olmadığı hallerde de doğrudan il ziyaretleri programlanabilmektedir. Her iki halde de ziyaret, toplumsal algının müspet yönde şekillendiği bir zeminde gerçekleşmekte, böylece ilin psikolojik atmosferinde yâd-ı cemil esintiler bırakmaktadır.

Cumhurbaşkanı Gül'ün il programları temelde iki asli unsuru ihtiva etmektedir: Resmi ve Sivil Temaslar. Başta valilik, belediye ve garnizon komutanlığı olmak üzere; ticaret ve sanayi odaları ile üniversiteler, kurumsal ziyaret noktaları olarak ön plana çıkmaktadır. Bununla beraber yereldeki sivil toplum, iş dünyası ve medya temsilcileri daha ziyade geniş katımlı yemeklere dâhil edilmektedir. Diğer taraftan şehit ve gazi aileleri ile kadın ve çocuklar, Cumhurbaşkanlığı yüksek himaye ve şefkatlerinin öncelikli yönelimlerini teşkil etmektedir. Ancak kadın ve çocukların öncelikli durumu, Bayan Gül'ün iştirak ettiği gezilerde maksimuma çıkmaktadır. Programların

tercihen gününbirlik şekilde organize edildiği, görece daha yoğun içerikli olan ya da başka bir ile geçişli olarak planlanan ziyaretlerde ise konaklama opsiyonu değerlendirilmektedir. Programlar büyük ölçüde fiiks bir içeriğe sahip olmakla birlikte, valilik özel kalem müdürlüğüne dile getirilen alternatifler de dikkate alınmaktadır. Kurumsal ziyaretler çok kısa brifinglerle zenginleştiril-

mekte, buna ek olarak şeref defteri imzalanması ve hediyeleşmelerle daha çok bir nezaket ziyareti karakteri taşımaktadır. Kentin sivil öndegelenleri ile görüşme ise ilin ölçeğine göre katılımcı sayısının belirlendiği geniş katımlı yemeklerde gerçekleşmektedir. Bu yemeklerde basın temsilcileri, işadamları, kanaat önderleri, sanatçılar ve kentin sembol isimleri yer almaktadır.

* Anadolu ziyaretlerinden sıkça aşına olunan adeta bir ana-oğul klasiği (Trabzon, Ekim 2010)

Protokol masasına prensip olarak il protokolü alınmakla birlikte; özel durumlar da dikkate alınmak suretiyle şehit aileleri ve gaziler gibi onur konukları da davet edilmektedir.

Ziyaret programları şehre özgü sembol güzergâhlardan birinde halkla sıcak temasın sağlandığı bir kısa yürüyüş ve selamlamayı da içermektedir. Bir cumhurbaşkanının halkla iç içe olduğu o anlar sadece çocuklar için değil; kuşkusuz yetişkinler için de tarihi bir değer taşımaktadır. "Cumhurbaşkanı Bayar da kentimize kısa süreli uğradığında çok heyecanlanmıştık; makam aracı arızalandığında zorunlu da olsa tamir süresince geçen yarım saatlik bekleme, bizler için sıra dışıydı. Sarhoş Mahmut lakablı ustamız aracı çalışır hale getirince, Cumhurbaşkanı Bayar kendisine 500 lira vermişti." diyen Safranbolulu Demirci Rıza, 80li yaşlarına rağmen Cumhurbaşkanı Gül için de erkenden yola çıkmış. Günlerden Cuma olması münasebetiyle Cumhurbaşkanı Gül'ün Köprülü Mehmet Paşa Camii'ndeki namaz sonrasında kendileriyle toplaşmasını ise "içimizden biri gibiydi, kendimize daha bir yakın hissettik"

* Cumhurbaşkanı Gül, Ankara'da restore edilen tarihi valilik binası açılışında (Aralık 2009)

şeklinde yorumluyor. Cumhurbaşkanı Gül'ün farklı din ve mezheplere mensup topluluklara da aynı ilgi ve hassasiyetle yaklaşımı, toplumsal bütünlük ve güven algısına önemli katkılar sağlamaktadır. Nitekim Hatay'da Havra ziyaretini müteakiben Ortodoks Kilisesi ziyaretinde 19 farklı kilise temsilcisi de hazır bulunmuş, uzun süre alkışlanan Cumhurbaşkanı Gül'ün üzerine güller serpilmiştir. Ziyaretten dolayı memnuniyet ve şükranlarını ifade eden din adamları, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları olarak artık kendilerini daha fazla emniyet ve güven içinde hissettiklerini vurgulamışlardır. Kuşkusuz bu hoşgörü ikliminin tesis edilmesinde; "burası (bu topraklar) hepimizin yurdudur, ülkesidir" yaklaşımını haiz Cumhurbaşkanı Gül'ün, herkesi kuşatan enginlikteki beyanatlarının önemli etkisi vardır. Bu paralelde, Tunceli programı kapsamında Cemevi'ni ziyaret ederek bağdaş kurup semah izlemesi, çerağ yakması kimilerince sadece bir gönül okşama olarak değerlendirilse de bu kategoride Atatürk'ün ziyaretinden uzun yıllar sonra gerçekleşen bir ilk olma özelliği taşımaktadır. Cumhurbaşkanı'nca yerel

dinamiklere özellikle vurgu yapılması, bir yandan şehre has değerlere ilişkin ulusal ölçekte bir farkındalık oluştururken; diğer yandan şehre özgü sosyo-kültürel yapıyı meydana getiren bileşenlerin tarihsel arkaplandaki bütünlüğünü hatırlara getirmektedir.

Cumhurbaşkanı Gül'ün il ziyaretlerinin en somut çıktılarından biri de belli potansiyeli haiz işadamlarının yurt dışı ziyaretlerinde beraberinde götürülmesidir. Daha önce Cumhurbaşkanı Özal tarafından da uygulanan bu stratejik tercihler vesilesiyle, bir yandan Anadolu sanayici ve işadamları uluslararası bir açılımın aktörüne dönüşmekte; diğer yandan Cumhurbaşkanı ile birlikte olmanın getirdiği referans, dış pazarlarda vizyon ve kredibilite anlamına gelmektedir. Bu paralelde zikredilebilecek bir diğer husus da il ziyaretleri esnasında spontane gelişen jestlerdir.

Sözelimi Cumhurbaşkanı Gül, Çorum programı esnasında samimane tavırlarıyla dikkat çeken Kore Gazisi Osman Özsoy'u 60. yıl merasimleri münasebetiyle Kore ziyaretinde beraberine almıştır. Ankara dışından geziye katılan tek gazi olan 86 yaşındaki Özsoy, yıllar sonra Kore'de olmakla bu refakatten dolayı son derece onurlandığını belirtmekte, ayrıca Cumhurbaşkanımızın istirhamı ile şehitlikte sesli olarak dua etmesini ise derin bir hissiyat ile anlatmaktadır. Kore Cumhurbaşkanı Lee Myung-bak tarafından da yakın ilgi gösterilen ve bilahare kendisine özel bir mektup gönderilen Çorum'un medarı iftihar olan Gazi Osman Özsoy, bu mazhariyetlerden dolayı Cumhurbaşkanı Gül'e müteşekkir olduğunu bir esas duruş ciddiyetinde aktarmaktadır.

2. Mülki İdare Açısından İzdüşümler

Nesli Çölgeçen'in usta yönetmenliği ve Şener Şen'in mahir oyun-

culuğuyla hafızalarda iz bırakan Selamsız Bando adlı film, tren güzergâhının kasabadan geçeceği bir Cumhurbaşkanı ziyareti öncesinde yaşananları işlemektedir. Bu geçiş, öncelikle bir fırsat olarak görülmekte ve devletin elinin bu ücra kasabaya değmesinin ne büyük güzelliklere vesile olacağına hayali kurulmaktadır. Bu gerçekten de bir taşra heyecanıdır ve hazırlıklar da mevcut imkânsızlıklar gölgesinde, fedakârlıklarla yürütülmektedir. Beklenen gün gelir, tren ufukta belirir, Selamsız beldesinde yavaşlar ama durmaz. Beklentiler, uzakta küçülerek ilerleyen trenle birlikte yitip giderken hafızalarda kalan iki şey vardır: Kasabalının özverisi ve hazırlıkları fark eden Cumhurbaşkanı'nın camdan el sallayarak kasabalıları selamlaması.

Selamsız kasabasındaki kadar olmasa da taşrada bir Cumhurbaşkanı'nı karşılamaya ilişkin fedakârlıklar bu gün de benzer unsurları ihtiva etmektedir. Bir bayram sevinci ile beraber, yoğun hazırlık telaşı; makama duyulan yüksek saygı ile beraber, acaba hürmette kusur eder miyiz endişesi bu gün de had safhadadır. Zira gelen, Cumhurbaşkanı'dır; en güzide misafirdir. Karşılamanın mükemmelliği adına ne gerekirse yapılmalıdır. Trenin durmaması tedirginliğini halahissetmek mümkündür.

Cumhurbaşkanının bir ili onurlandırması zaten öyle çok sık yaşanabilecek bir mazhariyet de değildir. Meslekte kıdemli valiler ile biraz şanslı olan mülki idare mensupları müstesna tutulacak olursa, genel itibarıyla valilerin ilk defa bir Cumhurbaşkanı'nı ilde ağırlamak durumunda olduğu görülmektedir. Valiliklerin anılan ziyaretler kapsamında odak noktada yer almaları itibarıyla, sorumluluk hassasiyeti en üst düzeyde hissedilmektedir. Cumhurbaşkanı Gül'ün 2011 Yılı İdareciler Günü mesajında mülki idare amirlerini "orkestra şefi" olarak ni-

* Kore Gazisi Osman Özsoy, diğer gazilerimizle birlikte Cumhurbaşkanı Gül ve Hayrünnisa Hanımefendi'ye refakaten yıllar sonra Kore Şehitliği'nde

telemesi, esasen bu ziyaretler öncesinde en kritik performansı gerektirmektedir. Öyle ki ildeki programın tümüyle kusursuz şekilde icrasını teminen başta güvenlik ve protokol olmak üzere; çevre düzenlemesinden ambülâns ve itfaiyehizmetlerine kadar proaktif yazışmalar valilik özel kalem müdürlüklerince yerine getirilmektedir. İldeki ilgili birimlerce ifa edilen hazırlık sürecinin ne kadar stresli geçeceği biraz da ziyaret tarihinin bildirim zamanlamasıyla ilgilidir. Ancak bildirimler ister geç, ister erken yapılsın; Cumhurbaşkanı ziyareti bir anlamda valiliklerin ilde koordinasyon işlevi için önemli bir turnusol niteliği taşımaktadır.

Cumhurbaşkanlığı Forsu'nun bir gün için bile olsa dalgalanıyor olması, genelde o il için özeldir ise ilin valisi açısından alternatifsiz bir prestij olduğuna şüphe yoktur. Buna karşın, ziyaretlerin aynı zamanda yerinde gözlem ve inceleme anlamına geliyor olması da valiler için en yüksek alarm düzeyinde olmakla

eşdeğer bir nitelik arz etmektedir. Ancak, günübirlik program boyunca Cumhurbaşkanı ile valinin konsantre bir çalışma temposu içinde bire-bir mülaki olması, takdir edileceği üzere "kişiyeye özel" bir referans kaynağı teşkil etmektedir.

Cumhurbaşkanının teşrifleri, mülki idare bağlamında öncelikle bir görsel vizyon problematiğini ortaya koymaktadır. Buna bağlı diğer sorsunsel ise protokoller boyutta yaşanabilmektedir. Yerel düzeyde reel ile idealin bir araya getirilmesine yönelik gayretler ise çıtanın olabildiğince yükseltilmesi uğrunadır.

2.1. Estetik ve Yönetmelik Vizyon

Ziyaret öncesi hazırlıklar çerçevesinde, il ölçeğinde olması muhtemel rahatsız edici görünümün izale edilmesi, görsel güzellik adına genel temayüldür. Bu amaçla titizlikle ilgilenilen alan, Cumhurbaşkanlığı forsunun il sınırlarına girdiği noktadan itibaren program noktasına kadar uzanan tüm mücavir alanı

* Cumhurbaşkanı Gül, Tunceli’de Cemevi Ziyareti (Kasım 2009)

kapsamaktadır.

O ana kadar dikkat çekmeyen ya da önemsenmeyen gevşek bir kaldırım taşı, paslanmış bir çöp kutusu ya da geçiş güzergâhında yanmayan bir elektrik direği, artık revizyona uğramak bahtiyarlığındadır.

Fakat asıl görsel sıkıntılar ekseriyetle valilik binalarının bizatihi kendisidir. Önce valilik önünde peyzaj ve estetik eksiklikler kendisini hissettirir. Park sorunu cabasıdır. Valilik katına engelli erişiminin ancak sırtta taşıma ile mümkün olduğu bir kez daha mahcubiyetle hatırlanır. İç aydınlatma sistemi, noksanız halledilme yoluna gidilir. Şayet ziyaret tarihi makul bir süre önce öğrenilmişse, badana işleri mutlaka tamamlanır. En kuytu köşelere dek ince bir temizlik yapılır.

Cumhurbaşkanı’na hangi bardaklarla su ve çay ikram edileceği, şeref defterinin hangi kalemle imzalanacağı gibi seçim gerektiren detaylar, bulunabilen en güzel alternatiflerle ihzar edilir. Ancak tüm bu hummalı çalışmalar, aslında ivedi yapılmış bir makyajdan öteye geçemez. Çünkü Cumhurbaşkanı Gül’ün çizdiği ufukta tarihsel çağ-

rışimleri da haiz başka renkler vardır. Zira Gül, Atatürk’ün Ankara’ya gelişinin 90. yılı kapsamında restore edilen Ulus’taki valilik binasının açılışında; “vilayet binalarını ziyaret ettiğinde gerçekten çok üzüldüğünü, özellikle son 30 yıl içinde yapılan vilayet binalarının ortaokul binası görünümde olduğunu, bu binalarda eskinin görkemli, taş, iki tarafta büyük merdivenle çıkılan, valinin makamına girildiğinde

ferah ortamın olmadığı”na dikkat çekmektedir. Kısaca, bir zamanlar “hükümet konağı” olan valiliklerin, artık “konak”lık vasfı zedelenmiştir.

Valilerin ilde devleti mi yoksa hükümeti mi temsil ettiğine ilişkin tartışmalar bir tarafa bırakılacak olursa; halkın nezdinde valilik binası, devletin kurumsal izdüşümüdür. Fiili durum şudur; o kapı, vatandaş için devlet kapısıdır. Bu yüzdendir ki devlet olmanın gerektirdiği tarihsel vakar ve mimari estetik, valilik binalarının hâkim görselini oluşturmalıdır. Aksi takdirde yüzlerce yıllık yönetsel zenginliğin, hiçbir özel çağırımı olmayan yapılarda temsil ve kredi kaybına yol açması kaçınılmaz olacaktır.

Görsel dezavantajlar hiç şüphe yok ki yönetsel vizyonu da olumsuz yönde etkilemektedir. Buna mukabil Cumhurbaşkanı’nın teşrifleri, idari bakış açılarına eşsiz bir dinamizm ve icrai pratikler kazandırmaktadır. Anılan ziyaretler, her şeyden önce ilin sadece vitrinize edilmesi değil; bir takım taleplerinin de Cumhurbaşkanlığı makamına arz edilme fırsatı anlamına gelmektedir. Cumhurbaşkanı’nın bir ili teşrifleri hiç

* Üç farklı dini müesseseye ziyaretin gerçekleştiği Hatay Programı’ndan (Kasım 2010)

* Diyarbakır'da şenlik havasında bir karşılama (Aralık 2010)

şüphe yok ki bazı özel taleplerin bürokratik basamakların hızla aşılacak olarak doğrudan dile getirilmesini de mümkün kılmaktadır. Bu ziyaretler sayesinde atıl bekleyen pek çok iş ya da durağan süreçli birçok işlem, Cumhurbaşkanı Gül'ün talimatıyla sonuçlanmış veya sonuca yönelik pozitif bir ivme kazanmıştır.

Hatta bazen Sayın Cumhurbaşkanı daha kente gelmeden kendiliğinden çözüme kavuşan konular da olabilmektedir. Örneğin Kars'ta, biriken borçları nedeniyle elektrikleri kesilmiş olan bir köy, bu ziyaret öncesinde yeniden ışığa kavuşmuştur. Hâsılı, Cumhurbaşkanlığı Forsunun uğradığı yerler, bir şekilde abat olmaktadır.

2.2. Protokoller Boyut

Cumhurbaşkanı iştirakli programlar şüphesiz en üst düzey protokol uygulamalarını gerektirmektedir. Protokoller hazırlıkların hassasiyeti gereği, Cumhurbaşkanlığı protokol görevlileri, ziyaret edilecek ilde ön temaslar dâbulunmakta; program kapsamındaki tüm noktalar yerinde müzakere edilmektedir. Zaten bu ekibin gelişi, Cumhurbaşkanı Gül'ün teşrifinin de teyidi ve müjdecisi gibidir. Çünkü ziyaret sabahı

Valilik önündeki Türk Bayrağı'nın soluna asılacak olan Cumhurbaşkanlığı Forsu da getirilmiştir.

Sayın Hayrünnisa Gül Hanımefendi'nin iştirak ettiği programlarda ise protokol hazırlıklarına ilişkin heyecan ikiye katlanmaktadır. Zira Hanımefendi'nin, özellikle çocuk, kadın ve özürli bireylere yönelik temasları, Beyefendi'den ayrı olarak programlanmaktadır. Bu durumun doğal sonucu, başta vali eşi hanımefendilerin bu bağlamdaki programlara ilişkin inisiyatif üstlenmesi olmak üzere, ildeki A protokolü eşlerinin Bayan Gül ile birlikte hareket etmesidir. Bu kapsamdaki program akışı, Cumhurbaşkanlığı bayan protokol görevlilerince koordine edilmektedir.

Ön çalışmalarda güvenlik gereklilikleri de ziyaret noktaları ve güzergâh itibarıyla İl Emniyet Müdürlüğü eşgüdümünde gerçekleştirilmektedir. Karşılama merasiminin valilik önünde olması halinde, tören mangası ve selamlama, ilgili emniyet birimince ifa edilmektedir.

Kırmızı halıya istikamet verilmesi, her zaman kolay olmamaktadır. Bazen karşılama mekânının elverişsizliği bazen de halının boyu soruna

dönüşmektedir. Cumhurbaşkanının kırmızı halıda yürümeye başlamasıyla zaman adeta hızlanır. Artık mesele, süreci en verimli ve başarılı şekilde yönetmeye ilişkindir. Kısa sessizliğin ardından sevinç hareketliliği baş gösterir. Valilik önünde toplanan halka yönelik kısa hitaplarında Sayın Gül, kent kimliğine özgü vurguları içeren, resmiyetten ziyade samimiyete yakın bir üslup ve terminoloji kullanmayı yeğlemektedir.

Sınırlı sayıda katılımcının iştirakiyle valilik makamında bizzat Vali tarafından sunulan kısa brifingi dinleyen Cumhurbaşkanı Gül, dile getirilen sorunlarla yakından ilgilenmektedir. Hediye takdimlerinde, o ile has kültürel-sanatsal dokuları yansıtan tercihler ön plana çıkmaktadır.

Tüm program boyunca vali, Cumhurbaşkanlığı makam aracında Sayın Gül'e eşlik etmektedir. Belki de mülki idare amirleri için programın en özel zaman dilimi bu süreçte yaşanmaktadır. Kaldı ki özel konuşma ve istişareler, bu ikili yakınlık esnasında mümkün olmaktadır.

Geniş katılımlı da olsa organize edilen yemeklere kimlerin dahil edileceği gerçekten zor bir seçimdir. Yeme-

ğe katılma onuruna erenler arasında ise Cumhurbaşkanı masasına daha yakın olabilme mülâhazaları doladır. Sayın Cumhurbaşkanı'nın tüm masalarda bulunamayacağı düşünüldüğünde, diğer masalardaki davetlilerin onore edilmesi adına şöyle bir düzen alınması değerlendirilebilir: Cumhurbaşkanı Gül'ün yurtiçi gezilerinde beraberinde olan Genel Sekreter, Özel Kalem Müdürü, Danışman, Protokol Müdürü gibi Köşk görevlilerinin ayrı ayrı masalarda konumlanması, katılımcıların en yakın isimlerden Sayın Cumhurbaşkanı'ni tanımalarını imkân verecektir. Öte yandan kritik görevdeki bu isimlerin de kentten önde gelen temsilcileriyle görüş alışverişinde bulunması, yerel gelişmelerin ilk ağızdan aktarılmasını ve daha sağlıklı bir müzakere ortamını mümkün kılacaktır.

Cumhurbaşkanı'nın konaklamasının söz konusu olduğu hallerde ise güvenlik ve prestij açısından uygunluk, önemli bir kriter olmaktadır. Gününbirlik ziyaretlere kıyasla, Cumhurbaşkanının gece bir ilde konaklaması, il sakinlerince ayrı bir kıvanç kaynağı olarak değerlendirilmektedir.

Sonuç Yerine

Cumhurbaşkanı Gül'ün yurt içi gezilerinin il ölçeğinde pozitif bir dinamizm meydana getirdiğine kuşku yoktur. Cumhurbaşkanı Gül'ün siyaset üstü konumu ve her farklılığı içselleştiren engin yaklaşımı, bu topraklardaki tarihsel mirası göz ardı etmeyen bir perspektif sunmaktadır. Bu itibarla il ziyaretlerindeki birlik ve beraberliğe dönük beyanatlar, böylesine bir güzide bilincin

81 ilde ilmek ilmek dokunmasını çağrıştırmaktadır.

Cumhurbaşkanlığı protokol görevlilerince ortaya konan bazı kriter ve beklentiler, Anadolu'nun kısıtlı imkanları içinde her zaman karşılanamasa da özellikle mülki idare tecrübesine sahip Cumhurbaşkanlığı görevlilerinin yapıcı yaklaşımıyla makul bir yol bulunabilmektedir. Kaldı ki böyle durumlarda, pratik alternatiflere yönelmek, zaten yoğun ve hassas bir hazırlık süreci geçiren ev sahipleri için de kolaylaştırıcı olmaktadır.

Anılan ziyaretler, mülki idare amirleri için olduğu kadar, Cumhurbaşkanı'nın boynuna sarılan yaşlı vatandaş ve Hanımefendi tarafından başı okşanan bir yetim çocuk için de son derece anlamlıdır. Her söz ve her görüntü, kent hafızasına özenle nakşedilmektedir. Üstelik medyanın kalbi, Cumhurbaşkanlığı Forsu'nun dalgalandığı ilde atmaktadır.

Son tahlilde, yazılı mirasın ölümsüzlüğü dikkate alındığında iki farklı kitabi çalışmanın yapılması, gerek kentsel ve gerek milli hafızamız için bir yad-ı cemil niteliği taşıyacaktır; Birincisi, Cumhuriyet tarihimiz boyunca o ile teşrif eden tüm Cumhurbaşkanlarımızın detaylı ziyaret programlarını içeren ve her Cumhurbaşkanı döneminde revize edilecek özel albümlerin, valiliklerce hazırlanmasıdır.

İkincisi ise Cumhurbaşkanlığı birimlerince her Cumhurbaşkanımız için muhtasar bir yurt içi ziyaretler kataloğunun hazırlanmasıdır. Anekdolar ve simgeleşen fotoğraflarla da zenginleştirilebilecek bu titiz baskılar, müteakip teşriflere hazırlık sürecinde bir fikir vereceği gibi taşrada yaşanan tarihi anları, bir buket gül halinde takdim edecektir. ■

(*) Fotoğraflar, www.tccb.gov.tr sitesinden alınmıştır.

* Çocuklar, yurtiçi ziyaretlerin en talihlilerinden... (Çorum, Haziran 2010)

